

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Необхідна оборона є діянням, яке визнається як суспільно корисне, оскільки завдання посягаючому шкоди покривається запобіганням подальшої злочинної поведінки особи, а отже, відверненням шкоди, яку воно могло би спричинити.

Громадянин не є зобов'язаним повідомляти державним або іншим органам чи службовим особам про здійснений ним акт необхідної оборони, хоча він і має право зробити таке повідомлення в інтересах справедливого вирішення кримінальної справи.

Тому як висновок можна сказати, що інститут необхідної оборони є одним із найдавніших в теорії та практиці кримінального права. Право на необхідну оборону можна вважати природнім, абсолютним та невід'ємним правом людини. Виходячи із рівності всіх людей перед законом, норма про необхідну оборону повинна діяти для всіх громадян однаково, незалежно від того, чи це їх моральний чи службовий обов'язок. Тому, правом на необхідну оборону в рівній мірі володіють як громадяни, так і працівники поліції, а також інші службові особи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кримінальний Кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. Ямпольський В. Самозахист, обмежений законом : необхідна оборона та наслідки перевищення її меж [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://rights.unian.ua/373781-samozahist-obmejeniy-zakonom-neobhidna-oborona-ta-naslidki-perevischennya-jiji-mej.html>

4. Про Національну поліцію// Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

ЕКСТРАДИЦІЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Чемодурова К. Ф.

студентка II курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Клочко А.М.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Зростання рівня злочинності у сучасному світі вимагає застосування різноманітних заходів боротьби з цим негативним явищем. Унаслідок цього держави змушені об'єднувати свої зусилля у протидії злочинним проявам. Сформований протягом століть інститут видачі обвинувачуваних і засуджених є ефективною формою надання взаємної допомоги держав у боротьбі із злочинністю.

У юридичній літературі видачі правопорушників завжди приділялося багато уваги. Питанням екстрадиції присвячені наукові праці багатьох учених, серед яких необхідно згадати О. Бойцова, Р. Валеєва, С. Вихриста, Н. Сафарова, М. Бассіуні, Н. Зелінську, М. Пашковського, М. Свистуленко, М. Смирнова, А. Абашидзе, Ю. Васильєва, К. Пуле, А. Ширера В. Волженкіну, Л. Галенську, І. Лукашука, А. Наумова, С. Беді, К. Вінджерт, Г. Джилберта, А. Кассезе, М. Плачта, та ін.

Екстрадиція є тим незамінним інструментом, за допомогою якого забезпечується принцип невідворотності кримінальної відповідальності та покарання осіб, які втекли за кордон [1].

Своїм розвитком екстрадиція має завдячувати, головним чином, міжнародній діяльності Франції, в ході якої було вироблено фундаментальні принципи сучасного інституту екстрадиції.

Інститут екстрадиції розвивався, як правило, від угод *ad hoc* до двосторонніх, згодом багатосторонніх угод загального характеру, із заміною на певних територіях інституту екстрадиції інституту так званого „ордеру на арешт”, з одночасним закріпленням основних положень про екстрадицію у спеціальних зонах [2].

Визначаючи поняття екстрадиції можна звернути увагу на поняття запропоноване

О. Виноградовою, під чим необхідно розуміти процес, який ґрунтується на міжнародних договорах, загальновизнаних принципах міжнародного права, нормах внутрішнього законодавства та пов'язаний з наданням державами правової допомоги, що полягає у передачі підозрюваного, обвинуваченого або засудженого державою, на території якої він перебуває, державі, на території якої він вчинив злочин або громадянином якої він є або державі, що потерпіла від злочину, для притягнення його до кримінальної відповідальності або виконання винесеного вироку суду [3].

Правовою основою екстрадиції є базові правила, закріплені у правових нормах конвенцій і міжнародних договорах про врегулювання процедури видачі особи (екстрадиції) та внутрішньодержавних нормативних актах, якими регламентуються базові підстави здійснення процедури екстрадиції (видачі та відмови у видачі) – принципи екстрадиції.

Вивчаючи принципи екстрадиції, вважаємо за доцільне виокремити такі: принцип невидачі власних громадян; принцип взаємності; принцип подвійної підсудності; принцип невідворотності покарання; принцип мінімального строку покарання; принцип конкретності; принцип відповідальності за вчинення політичного злочину та політичного притулку; принцип «*non bis in idem*»[4].

Термін видачі особи згідно з кримінальним законодавством вживається у значенні видачі особи (іноземця, або особи без громадянства) державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку (ч.ч. 2–3 ст. 10 КК України) [5].

Відповідно до міжнародної практики у питанні про видачу правопорушників держава видає запит про видачу у таких випадках: коли злочин вчинено на її території; коли злочинець є громадянином цієї держави; коли злочин був спрямований проти інтересів цієї держави та спричинив їй шкоду.

Екстрадиція передбачає виконання переліку вимог, а саме: злочин, за скоєння якого було надано запит про видачу, повинен визнаватися злочином за законами держави, в котрій перебуває злочинець (принцип тотожності); якщо за законами держави, яка вимагає видачі, за злочин передбачена смертна кара, а в державі, де знаходиться злочинець, смертна кара відмінена, то умовою видачі загалом виступає гарантія, що найвища міра покарання до злочинця застосована не буде [6].

На думку М. П. Свистуленко, маючи міжнародно-правову основу, екстрадиція реально функціонує як комплексний правовий інститут, який донедавна не був

законодавчо закріплений у правовій системі України, тоді як договірна практика вирішення питань видачі злочинців налічує декілька десятиліть [7].

Отже, екстрадиція (видача затриманої особи) — форма міжнародної співпраці держав у боротьбі зі злочинністю. Екстрадиція ґрунтується на міжнародних договорах, загально визнаних принципах міжнародного права, нормах внутрішнього законодавства і пов'язаний з наданням державами правової допомоги, що полягає у передачі підозрюваного, обвинуваченого або засудженого державою, на території якої він перебуває, державі, на території якої він вчинив злочин або громадянином якої він є або державі, що потерпіла від злочину, для притягнення його до кримінальної відповідальності або виконання винесеного вироку суду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Світлана Нестеренко. Правова природа інституту екстрадиції // Кримінальне право.- 2009. - №11. – С.167-168.

2. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 1048с.

3. Виноградова О. Видача (екстрадиція) осіб, які вчинили злочини//Адвокат. – 1999. - №5. – С.13-15.

4. Слободзян А.П. Реалізація основних принципів екстрадиції у національному законодавстві // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. - №4. С. 271

5. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

6. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник/Ю.В.Баулін, В.І.Борисов, Л.М.Кривоченко та ін.; за ред. проф. В.В.Сташиса, В.Я.Тація. – 3-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 496с.

7. Свистуленко М. П. Екстрадиція в правовій системі України: основні кримінально-правові аспекти : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: спец.: 12.00.08 «кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / М. П. Свистуленко. – К., 2005. – 17 с.